

INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI SEKCJI PEDAGOGIKI SPECJALNEJ KNP PAN W 2025 ROKU

I. Zebrania/posiedzenia sekcji (opis: data, najważniejsze omawiane problemy, liczba i tematy wygłoszonych referatów) - **4 posiedzenia/12 referatów:**

Program posiedzenia Sekcji Pedagogiki Specjalnej KNP PAN oraz Zespołu Eksperckiego Pedagogiki Specjalnej – 17.01.2025 r., godz. 11.30-14.00 (w formule online):

I. Część organizacyjna – 11.30-11.45:

1. Przywitanie Gości oraz Członków Sekcji Pedagogiki Specjalnej KNP PAN i Zespołu Pedagogiki Specjalnej Wspierającego Działania Sekcji Pedagogiki Specjalnej KNP PAN – prof. dr hab. Marzenna Zaorska.
2. Przedstawienie porządku obrad – prof. dr hab. Marzenna Zaorska.
3. Informacja o aktualnych działaniach podejmowanych przez Komitet Nauk Pedagogicznych PAN - prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, przewodnicząca Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN.

II. Część organizacyjna - 11.45-13.30:

1. Czy pedagogika specjalna może i powinna być samodzielną dyscypliną naukową? – prof. dr hab. Marzenna Zaorska.
2. Dyskusja.
3. Czy należy przygotować projekt ustawy o zawodzie pedagoga specjalnego i samorządzie zawodowym pedagogów specjalnych? – prof. dr hab. Marzenna Zaorska.
4. Dyskusja.
5. Zespoły zadaniowe Zespołu Eksperckiego Pedagogiki Specjalnej – przewodniczący i zgłaszanie członkostwa.

III. Część naukowa- 13.30-14.00:

1. Model PBIS (POSITIVE BEHAVIORAL INTERVENTIONS AND SUPPORTS) we wspieraniu pozytywnych zachowań uczniów, zarządzaniu zachowaniami dzieci i młodzieży w szkołach oraz tworzeniu bezpiecznego, sprzyjającego uczeniu się środowiska poprzez jasno określone oczekiwania, konsekwentne nagradzanie zachowań pozytywnych - profesor Tim Lewis (USA).
2. Dyskusja.
3. Wyznaczenie terminu kolejnego posiedzenia SPS KNP PAN oraz ZEPS (13.06.2025 - piątek, godz. 10.00-13.30; on-line).
4. Informacje i wolne wnioski.
5. Zakończenie posiedzenia.

Program posiedzenia Sekcji Pedagogiki Specjalnej KNP PAN oraz Zespołu Eksperckiego Pedagogiki Specjalnej – 13.06.2025 r., godz. 10.00-14.00 (w formule online):

I. Część organizacyjna – 10.00-10.30:

1. Przywitanie Gości oraz Członków Sekcji Pedagogiki Specjalnej KNP PAN i Zespołu Pedagogiki Specjalnej Wspierającego Działania Sekcji Pedagogiki Specjalnej KNP PAN – prof. dr hab. Marzenna Zaorska.
2. Przedstawienie porządku obrad – prof. dr hab. Marzenna Zaorska.

3. Informacja o aktualnych działaniach podejmowanych przez Komitet Nauk Pedagogicznych PAN (kadencja 2024-2027) - prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, przewodnicząca Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN.

Część naukowa - 10.30-13.00 – temat wiodący: Specjalistyczne Centra Wspierające Edukację Włączającą w teorii oraz praktyce wdrażania edukacji włączającej:

1. Specjalistyczne Centra Wspierające Edukację Włączającą (SCWEW) – wyniki pierwszego pilotażu – dr hab., prof. UAM Beata Jachimczak (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu).
2. Specjalistyczne Centra Wspierające Edukację Włączającą (SCWEW) jako nowe formy wsparcia nauczycieli z wykorzystaniem szkół specjalnych – mgr Agnieszka Pietryka (kierownik projektu: Budowa skoordynowanego systemu pomocy specjalistyczne opartego na Specjalistycznych Centrach Wspierających Edukację Włączającą Ośrodka Rozwoju Edukacji Ministerstwa Edukacji Narodowej).
3. Superwizje i ich rola we wdrażaniu projektu: Budowa skoordynowanego systemu pomocy specjalistyczne opartego na Specjalistycznych Centrach Wspierających Edukację Włączającą Ośrodka Rozwoju Edukacji MEN – dr Dorota Prysak (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Sztuki i Nauk o Edukacji w Cieszynie, Instytut Badań Edukacyjnych).
4. Specjalistyczne Centrum Wspierające Edukację Włączającą przy Zespole Placówek Edukacyjnych w Olsztynie – doświadczenia i wnioski dotyczące wspierania edukacji włączającej – mgr Agnieszka Jabłońska (dyrektor Zespołu Placówek Edukacyjnych w Olsztynie, Specjalistyczne Centrum Wspierające Edukację Włączającą w Olsztynie – lider SCWEW w Olsztynie).
5. Specjalistyczne Centrum Wspierające Edukację Włączającą przy Zespole Placówek Edukacyjnych w Olsztynie – doświadczenia i wnioski dotyczące wspierania edukacji włączającej – mgr Anna Tomaszewska (dyrektor Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 6 im. mjr Hieronima Baranowskiego w Łodzi, Specjalistyczne Centrum Wspierające Edukację Włączającą w Olsztynie – lider SCWEW w Łodzi).
6. Dyskusja

II. Część organizacyjna – 13.00-13.30(14.00):

1. Informacja na temat debat na temat: pedagog specjalny a pedagog specjalny w edukacji włączającej – zadania, odrębności roli, wyzwania oraz przygotowanie do pracy w systemie oświaty (odbyły się dnia 28.03.2025 r. w Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie).
2. Inne informacje związane z działalnością Sekcji Pedagogiki Specjalnej KNP PAN oraz Zespołu Eksperckiego Pedagogiki Specjalnej.
3. Wyznaczenie terminu kolejnego posiedzenia SPS KNP PAN oraz ZEPS (10.10.2025 r. - piątek, godz. 10.00-13.30; on-line).
4. Wolne głosy i wnioski.
5. Zakończenie posiedzenia.

Program posiedzenia Sekcji Pedagogiki Specjalnej KNP PAN oraz Zespołu Eksperckiego Pedagogiki Specjalnej – 07.11.2025 r., godz. 10.00-14.00-15.00 (w formule online):

Część I - Organizacyjna – 10.00-10.30:

1. Przywitanie Gości oraz Członków Sekcji Pedagogiki Specjalnej KNP PAN i Zespołu Eksperckiego Pedagogiki Specjalnej Pedagogiki Specjalnej – prof. dr hab. Marzenna Zaorska.
2. Przedstawienie programu posiedzenia - prof. dr hab. Marzenna Zaorska.
3. Informacja o aktualnych działaniach podejmowanych przez Komitet Nauk Pedagogicznych

PAN (kadencja 2024-2027) - prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, przewodnicząca Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN.

Część II - naukowa - 10.30-11.00: temat wiodący: Działalność Rzecznika Praw Dziecka oraz Biura Rzecznika Praw Dziecka na rzecz ochrony praw dzieci i młodzieży w Polsce (ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży z niepełno sprawnościami):

1. Działania Rzecznika Praw Dziecka na rzecz ochrony praw dzieci i młodzieży w Polsce w latach 2008-2018 – dr Marek Michalak – były Rzecznik Praw Dziecka, honorowy przewodniczący Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Rodzinnego (powołanie przez Ministra Sprawiedliwości w roku 2024), Członek Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN w obecnej kadencji (2024-2027).

2. Cele, zadania, ukierunkowanie pracy Zespołu do spraw Ochrony Dzieci z Niepełnosprawnościami przed Przemocą funkcjonującego przy Rzeczniku Praw Dziecka – dr Joanna Ławicka - przewodnicząca Zespołu do spraw Ochrony Dzieci z Niepełnosprawnościami przed Przemocą, prezes Fundacji Prodeste.

3. Dyskusja.

Część III - 11.30.13.00/14.00/14.30: Narzędzia Szkolnej Oceny Funkcjonalnej (KSZOF) oraz narzędzie Skryning Rozwoju Małego dziecka (SRMD):

1. Wprowadzenie do dyskusji:

- prof. dr hab. Marzenna Zaorska

- prof. dr hab. Zenon Gajdzica.

2. Prezentacja narzędzi SZOF oraz SRMD:

a) Wprowadzenie do dyskusji - dr hab., prof. UŚ Edyta Widawska, dr hab., prof. UAM Beata Jachimczak, prof. dr hab. Zenon Gajdzica,

b) Wprowadzenie do oceny funkcjonalnej - dr Karol Pawlak,

c) Założenia i konstrukcja SRMD - dr hab., prof. APS Małgorzata Walkiewicz-Krutak, dr Radosław Piotrowicz,

d) Założenia i konstrukcja KSzOF - dr hab., prof. UMCS, Stanisława Byra, dr hab., prof. KUL Ewa Domagała-Zyśk.

3. Dyskusja.

Część IV – Organizacyjna – 14.00-14.30:

1. Wyznaczenie terminu kolejnego posiedzenia SPS KNP PAN oraz ZEPS (12.12.2025 r. - piątek, godz. 10.00-13.30/14.00; on-line).

2. Informacja o głosowaniu w sprawie przyjęcia do Zespołu Eksperckiego Pedagogiki Specjalnej dr hab., prof. UF Jolanty Rzezickiej-Krupy oraz dra hab., prof. UKEN Piotra Majewicza.

3. Wolne głosy i wnioski.

4. Zakończenie posiedzenia.

Proponowany Program posiedzenia Sekcji Pedagogiki Specjalnej KNP PAN oraz Zespołu Eksperckiego Pedagogiki Specjalnej – 19.12.2025 r., godz. 10.00-13.00 (w formule online):

Część I - organizacyjna – 10.00-10.20:

1. Przywitanie Gości, nowych Członków Zespołu Eksperckiego Pedagogiki Specjalnej, wszystkich Osób obecnych na posiedzeniu - prof. dr hab. Marzenna Zaorska.

2. Przedstawienie programu posiedzenia - prof. dr hab. Marzenna Zaorska.

3. Informacja o aktualnych działaniach podejmowanych przez Komitet Nauk Pedagogicznych

PAN (kadencja 2024-2027) - prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, przewodnicząca Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN.

Część II - naukowa - 10.20-12.30: temat wiodący: Humanizm i podmiotowość człowieka na aktualnym etapie cywilizacyjnego rozwoju ludzkości:

1. Kategorie humanizmu i podmiotowości człowieka we współczesnej myśli pedagogicznej oraz działaniach edukacyjnych – prof. dr hab. Mirosława Nowak-Dziemianowicz (Członkini Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN, Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej).
2. Człowiek – Osoba - Osobowość (paradygmat humanistyczny w kontrze paradygmatowi technokratycznemu) - prof. dr hab. Andrzej Bałandynowicz (Członek Zespołu Ekspertckiego Pedagogiki Specjalnej, Akademia Wymiaru Sprawiedliwości w Warszawie).
3. Droga ku ustanowieniu przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej dnia 22 września Dniem Pamięci Ofiar II Wojny Światowej z Zaburzeniami Psychicznymi i Niepełnosprawnościami oraz aktualne działania na rzecz propagowania danej problematyki w różnych środowiskach społecznych – dr Maciej Jabłoński (UKW w Bydgoszczy, Członek Zespołu Ekspertckiego Pedagogiki Specjalnej).
4. Dyskusja.

Część III – organizacyjna – 12.30-13.00:

1. Informacja o 19. rocznicy uchwalenia przez ONZ Konwencji o Prawach osób niepełnosprawnych (13 grudnia 2006) - prof. dr hab. Marzenna Zaorska.
2. Projekt ustawy o asystencji osobistej osób z niepełno sprawnościami w percepcji środowiska osób z niepełno sprawnościami – dr Krzysztof Kurowski (przewodniczący Polskiego Forum Osób Niepełnosprawnych, Członek Zespołu Ekspertckiego Pedagogiki Specjalnej).
3. Wyznaczenie terminu kolejnego posiedzenia SPS KNP PAN oraz ZEPS (proponowany termin: 30.01.2026 r. - piątek, godz. 10.00-13.30/14.00; on-line) - prof. dr hab. Marzenna Zaorska.
4. Wolne głosy i wnioski - prof. dr hab. Marzenna Zaorska.
5. Zakończenie posiedzenia - prof. dr hab. Marzenna Zaorska.

II. Konferencje (debaty, dyskusje, inne formy spotkań naukowych). Konferencje naukowe organizowane / współorganizowane przez Sekcję:

Nazwa konferencji data, miejsce	Organizator, współorgani- zatorzy, patronat	Rodzaj konferencji		Liczba uczestników		Liczba wystąpień	Dofinans. ze środków DUN (w zł)
		krajowa	między- narodowa	ogółem	z zagranicy		
Debaty: Pedagog specjalny i pedagog specjalny w edukacji włączającej – istota roli, zadania zawodowe oraz przygotowanie do pracy w resorcie oświaty,	Sekcja Pedagogiki Specjalnej Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN, Zespół Ekspertcki Pedagogiki Specjalnej, Zespół ds. Jakości	X	-	340	-	12	-

28.03.2025 r., Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie	Kształcenia Nauczycieli przy Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP), Konferencja Uczelni Kształcących Nauczycieli i Pedagogów „KRUPed”, Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie						
XV Konferencja Naukowa z cyklu Dyskursy Pedagogiki Specjalnej Wzmacniać, umożliwiać i włączać – aktualne kierunki w pedagogice specjalnej, Uniwersytet Gdański, Gdańsk 22-23.05.2025 r.	Uniwersytet Gdański, Zakład Pedagogiki Specjalnej (patronat Sekcji Pedagogiki Specjalnej KNP PAN)	X	-	150	-	111	-
XII Ogólnopolski Zjazd Pedagogiczny na temat: „Człowieczeństw o jako problem pedagogiki i zadanie wychowania”, UWM Olsztyn, 16-18.09.2025 – Sekcja nr 8 na temat: „Wychowanie i inne formy ludzkiego wsparcia uwzględniające	Polskie Towarzystwo Pedagogiczne, Komitet Nauk Pedagogicznych PAN Uniwersytet Warmińsko- Mazurski w Olsztynie, WM Olsztyn (patronat Sekcji Pedagogiki Specjalnej KNP PAN nad sekcją nr 8)	X	-	38	0	38	-

kruchosc czlowieka i jego ograniczenia”							
II Ogólnopolska Konferencja naukowa z cyklu: „Konteksty i wyzwania współczesnej pedagogiki specjalnej” pod hasłem: „Edukacja i wsparcie osób z niepełnosprawno- ściami oraz ich rodzin”, Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów, 16- 17.10.2025 r.	Uniwersytet Rzeszowski, Katedra Pedagogiki Specjalnej (patronat Sekcji Pedagogiki Specjalnej KNP PAN)	X	-	120	0	45	-
XI Ogólnopolska Konferencja Naukowa z cyklu: „Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawno- ściami i o zróżnicowanych potrzebach w rozważaniach teoretycznych i rozwiązaniach praktycznych – kontynuacje”, Zielona Góra, 06.12.2025 r.	Uniwersytet Zielonogórski, Wydział Nauk Społecznych (patronat Sekcji Pedagogiki Specjalnej KNP PAN)	X	-	80	0	34	-
Webinarium na temat: „Model edukacji włączającej 5 lat później”, 17.12.2025 r., Uniwersytet Szczeciński, Politechnika Koszalińska	Uniwersytet Szczeciński, Politechnika Koszalińska (patronat Sekcji Pedagogiki Specjalnej KNP PAN)	X	-	250	-	3	-

II.1. Omówienie wyników konferencji z punktu widzenia jej znaczenia dla reprezentowanej przez Komitet dyscypliny naukowej:

1. Debaty: Pedagog specjalny i pedagog specjalny w edukacji włączającej – istota roli, zadania zawodowe oraz przygotowanie do pracy w resorcie oświaty odbyły się dnia 28.03.2025 r. w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie. Organizatorami debat byli: Sekcja Pedagogiki Specjalnej Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN, Zespół Ekspercki Pedagogiki Specjalnej, Zespół ds. Jakości Kształcenia Nauczycieli przy Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP), Konferencja Uczelni Kształcących Nauczycieli i Pedagogów „KRUPed”, Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie. Debaty były transmitowane przez kanał YouTube (link: <https://youtube.com/live/Neg3dXOhxmg?feature=share>). W debatach udział wzięli zaproszenie goście: Pani Elżbieta Neroj - Dyrektor Departamentu Edukacji Włączającej w Ministerstwie Edukacji Narodowej, Pani Anna Dakowicz-Nawrocka - zastępca Dyrektora Departamentu Kształcenia Ogólnego w Ministerstwie Edukacji Narodowej, Pan Jan Kosiński-Gortych - Naczelnik Wydziału Wsparcia Edukacyjno-Specjalistycznego w Departamencie Edukacji Włączającej Ministerstwa Edukacji Narodowej, Pani Joanna Kasińska-Popiel - Radca w Wydziale Wczesnego Wspomagania Rozwoju i Kształcenia Specjalistycznego w Departamencie Edukacji Włączającej Ministerstwa Edukacji Narodowej, Pan mgr Marek Tarwacki – przedstawiciel praktyki edukacji włączającej, Dyrektor Szkoły Podstawowej im. Stanisława Moniuszki w Łąskach, Członek Zespołu Eksperckiego Pedagogiki Specjalnej oraz Członkowie i Członkinie Sekcji Pedagogiki Specjalnej KNP PAN i Zespołu Eksperckiego Pedagogiki Specjalnej. Debata nr 1 na temat: Pedagog specjalny a pedagog specjalny w edukacji włączającej - różnicowanie zadań, oraz realizowanych działań specjalistycznych. Przebieg debaty: 1. Przywitanie i przedstawienie Uczestniczek i Uczestników Debaty – dr hab., prof. APS Barbara Marcinkowska – Rektor Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, Przewodnicząca Konferencji Uczelni Kształcących Nauczycieli i Pedagogów „KRUPed” oraz obecnych osób. 2. Wystąpienie prof. dr hab. Agnieszka Cybał-Michalskiej – przewodniczącej Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk, Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu. 3. Wprowadzenie do tematyki debaty – prof. dr hab. Marzenna Zaorska, prof. dr hab. Amadeusz Krause. Debata. 4. Zagadnienia do dyskusji: Kim jest pedagog specjalny i kim jest pedagog specjalny w edukacji włączającej?, Zadania zawodowe pedagoga specjalnego a zadania zawodowe pedagoga specjalnego w edukacji włączającej w kontekście pożądaných kwalifikacji i przygotowania do pracy. 5. Podsumowanie i zakończenie debaty – prof. dr hab. Marzenna Zaorska, prof. dr hab. Amadeusz Krause. Debata nr 2 na temat: Pedagog specjalny a pedagog specjalny w edukacji włączającej – wymagane kwalifikacje oraz system przygotowania do realizacji zadań zawodowych. Przebieg debaty: 1. Wprowadzenie do tematyki debaty – prof. dr hab. Marzenna Zaorska, prof. dr hab. Amadeusz Krause. 2. Zagadnienia do dyskusji: Regulacje prawne (w prawie oświatowym) zadań realizowanych przez pedagoga specjalnego i zadań realizowanych przez pedagoga specjalnego w edukacji włączającej; System przygotowania do pracy pedagoga specjalnego i pedagoga specjalnego w edukacji włączającej – pożądane ukierunkowanie i propozycje zmian w obecnych regulacjach prawnych. 3. Dyskusja – wolne głosy.

2. XV Konferencja Naukowa z cyklu Dyskursy Pedagogiki Specjalnej Wzmacniać, umożliwiać i włączać – aktualne kierunki w pedagogice specjalnej, Uniwersytet Gdański, Gdańsk 22-23.05.2025 r. Uniwersytet Gdański, Zakład Pedagogiki Specjalnej (patronat Sekcji Pedagogiki Specjalnej KNP PAN). Konferencja była zorganizowana w ramach pedagogiki specjalnej - dziedziny, która ma kluczowe znaczenie dla budowania społeczeństwa

włączającego, otwartego i wspierającego różnorodność. Była unikalną okazję do wymiany myśli, doświadczeń i badań związanych z tematyką niepełnosprawności. Konkretna tematyka konferencji opierała się na następującym postulacie: Współczesna pedagogika specjalna mierzy się z wieloma wyzwaniami wynikającymi z dynamicznie zmieniającego się świata. Tytuł konferencji – „Wzmacniać, umożliwiać, włączać” – odzwierciedlał jej główne cele: 1. Wzmacnianie jednostek - poprzez wsparcie ich potencjału, budowanie poczucia własnej wartości i umożliwianie pełnego uczestnictwa w społeczeństwie. 2. Umożliwianie - poprzez tworzenie warunków do realizacji indywidualnych potrzeb edukacyjnych, rozwijania umiejętności oraz pokonywania barier utrudniających dostęp do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym. 3. Włączanie - poprzez tworzenie inkluzyjnych środowisk edukacyjnych, w których każdy uczeń, niezależnie od potrzeb, może rozwijać się i odnosić sukcesy. W czasie konferencji odbyły się dwa panele dyskusyjne Pierwszy - metodologiczny - został objęty patronatem przez Radę Naukową reaktywowanego po przerwie Seminarium Metodologicznego Pedagogiki Specjalnej, którego inicjatorką i pomysłodawczynią była Beata Borowska-Beszta z UMK. Koordynatorką panelu była Jolanta Rzeźnicka-Krupa (UG). Przewodnim wątkiem panelu organizującym wystąpienia i dyskusje są współczesne nurty i wyzwania metodologiczne badań niepełnosprawności i osób z niepełnosprawnością. Dyskutowano nad nowymi perspektywami badania rzeczywistości społecznej w kontekście niepełnosprawności, interseksjonalności, praw człowieka, edukacji włączającej, desinstytucjonalizacji, włączania osób z niepełnosprawnością w badania nie tylko jako ich uczestników, ale również twórców i współ-badaczy, etyki badań i ich roli we współczesnym świecie. Innym interesującym obszarem zagadnień była rola i znaczenie teorii w badaniach jakościowych a także metodologii, wyzwania post-metodologii w badaniach niepełnosprawności, posthumanizm i nieantropocentryczne podejścia w badaniach pedagogicznych i badaniach niepełnosprawności. Drugi: Deinstytucjonalizacja – wyzwania i perspektywy. Deinstytucjonalizacja jako proces zapoczątkowanym w latach 60/70.XX wieku przez aktywistów z niepełnosprawnościami, którzy sprzeciwiając się polityce segregacji oraz praktykom wykluczenia i dyskryminacji walczyli o możliwość prowadzenia niezależnego życia w lokalnej społeczności. Deinstytucjonalizacja, mająca wdrażać prawo do niezależnego życia, głównej idei Konwencji Praw Osób Niepełnosprawnych ONZ, jest kluczowym procesem transformacji systemów opieki społecznej, zdrowotnej i wsparcia osób z niepełnosprawnościami - odchodzenia od modelu opieki instytucjonalnej na rzecz środowiskowych, zindywidualizowanych form wsparcia. W trakcie panelu chcielibyśmy pochylić się nad najważniejszymi aspektami tego procesu, fokusując dyskusję na następujących polach problemowych: sposoby konceptualizacji deinstytucjonalizacji, ramy prawne i polityczne blokujące/umożliwiające deinstytucjonalizację. Przegląd polityk i regulacji wspierających/hamujących proces deinstytucjonalizacji, dobre i złe praktyki. Przykłady udanych reform z Polski i innych krajów oraz istniejących działań systemowych sankcjonujących dyskryminację oraz wykluczenie, bariery i wyzwania we wdrażaniu zmian. Panel był okazją do wymiany doświadczeń oraz refleksji nad przyszłością i kształtem deinstytucjonalizacji w Polsce. Zapraszamy do udziału wszystkich zainteresowanych, w tym badaczy, praktyków oraz przedstawicieli administracji publicznej i organizacji pozarządowych. Dodatkowo uczestniczki i uczestnicy konferencji w pierwszym dniu konferencji obejrzą spektakl w wykonaniu Teatru Biuro Rzeczy Osobistych (BRO), który istnieje od 1998 roku przy PSONI/Koło w Gdyni. „Zespół tworzą osoby z niepełnosprawnością intelektualną. W ramach działalności prowadzone są zajęcia warsztatowe, obozy, próby i pokazy spektakli. W przedstawieniach poruszamy tematy ukazujące świat widziany z perspektywy osób z niepełnosprawnościami. W swoim dorobku mamy spektakle nagradzane na festiwalach teatralnych oraz udział w filmie dokumentalnym i fabularnym.” Reżyseria: Zbigniew Biegajło, scenariusz Zbigniew Biegajło/zespół, muzyka:

Marzena Majcher, kostiumy/scenografia: Agnieszka Szewczyk, obsługa techniczna: Weronika Janowska. Obsada: Anna Kujawska, Marzena Gajewska, Renata Klinkosz, Oliwia Cubala, Adam Siekierzyński, Tomasz Macniak, Marcin Wenta, Ariel Wojtanik, Zbigniew Biegajło. Scenariusz: do instytutu Pana B trafiają osoby niezdolne do samodzielnego funkcjonowania. Opresyjna atmosfera panująca w placówce pozbawia podopiecznych poczucia bezpieczeństwa. Zapowiadany przyjazd Najwyższego Komisarza ma być sprawdzianem, który może zmienić rzeczywistość. Pan B widząc w tym swoją szansę, podporządkowuje osobistemu celowi każdy element życia podopiecznych. Skuteczność swoich praktyk uzależnia od stosowania surowej dyscypliny. Znajdujący się w niekomfortowych warunkach wychowankowie podejmują walkę o siebie. Spektakl inspirowany jest Dziennikiem „Jakub von Gunten” Roberta Walsera oraz osobistymi doświadczeniami występujących aktorów.

3. XII Ogólnopolski Zjazd Pedagogiczny na temat: „Człowieczeństwo jako problem pedagogiki i zadanie wychowania”, UWM Olsztyn, 16-18.09.2025; Sekcja nr 8 na temat: „Wychowanie i inne formy ludzkiego wsparcia uwzględniające kruchość człowieka i jego ograniczenia”. Organizatorzy Zjazdu: Polskie Towarzystwo Pedagogiczne, Komitet Nauk Pedagogicznych PAN Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie - patronat Sekcji Pedagogiki Specjalnej KNP PAN nad sekcją nr 8. Koordynatorami prac Sekcji nr 8 byli: prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska – przewodnicząca Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN, prof. dr hab. Marzena Zaorska – przewodnicząca Sekcji Pedagogiki Specjalnej Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN oraz Zespołu Eksperckiego Pedagogiki Specjalnej, dr hab. Katarzyna Ćwirynkało, prof. UWM – sekretarz Zespołu Eksperckiego Pedagogiki Specjalnej funkcjonującego przy Sekcji Pedagogiki Specjalnej KNP PAN, ks. dr Mariusz Gajewski – sekretarz Sekcji nr 8. Tematyka Sekcji 8: „Wychowanie i inne formy ludzkiego wsparcia uwzględniające kruchość człowieka i jego ograniczenia”. Przedmiotem obrad były następujące zagadnienia: 1. Problemy dzieci egzemplifikacją problemów całego społeczeństwa. 2. Człowiek zmagający się z wyzwaniami ponad siły; człowiek zmęczony, sfrustrowany, wypalony w realiach współczesnego świata. 3. Dzieci i młodzież ze spersonalizowanymi, zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi, którzy z różnych względów doświadczają wykluczenia, marginalizacji, trudności rozwojowych oraz edukacyjnych i nie mieszczą się w tzw. głównym nurcie nauczania. 4. Edukacja dla Wszystkich, edukacja włączająca, szkoły specjalne, integracyjne. Szkoły społeczne jako „ostatnia deska ratunku”. 5. Zaburzenia rozwojowe, emocjonalne, behawioralne i rywalizacja jako bariery w osiąganiu powodzenia wychowawczego i dydaktycznego oraz w nawiązaniu gratyfikujących relacji rówieśniczych. 6. „Takie będą Rzeczypospolite, jaki ich młodzieży dobrostan emocjonalny”. Problemy socjopedagogiczne i psychopedagogiczne współczesnych dzieci i młodzieży. 7. Diagnoza, zindywidualizowane wsparcie oraz profilaktyka w kontekście wysokiej jakości współczesnej edukacji - czy mamy odpowiednie narzędzia, aby to robić?, czy nauczyciele i pedagodzy są odpowiednio przygotowani, aby tym się zająć? 8. O psychoterapii, socjoterapii, religii oraz innych źródłach nadziei i wsparcia człowieka.

4. II Ogólnopolska Konferencja naukowa z cyklu: „Konteksty i wyzwania współczesnej pedagogiki specjalnej” pod hasłem: „Edukacja i wsparcie osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin”, Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów, 16-17.10.2025 r. (pod patronatem Sekcji Pedagogiki Specjalnej KNP PAN). Celem konferencji, jak to ujęli jej organizatorzy, była interdyscyplinarna wymiana wiedzy, doświadczeń i dobrych praktyk w zakresie edukacji i wspierania osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin w różnych obszarach życia. Postępujące bowiem aktualnie zmiany społeczno-kulturowe wiążą się z koniecznością wielowymiarowego i interdyscyplinarnego spojrzenia na osobę z niepełnosprawnością, jej

rodzinę i środowisko społeczne. Ponadto, co uważam za niezwykle istotne, na dostrzeganie potencjału rozwojowego oraz potrzeb spersonalizowanego wsparcia skierowanego do osób z niepełnosprawnością i ich rodziny. Dane zagadnienia stają się obecnie ważnym przedmiotem badań naukowych w zakresie nauk humanistycznych i społecznych, w szczególności w obszarze pedagogiki specjalnej. Wyniki realizowanych analiz teoretycznych, empirycznych stanowią przecież fundament dla kreowania przestrzeni wspierającej oraz doskonalenia oddziaływań inkluzyjnych. Organizatorzy konferencji wyodrębnili kilka obszarów tematycznych możliwych rozważań nad przywołanymi zagadnieniami. Są nimi następujące obszary tematyczne: 1. Aktualne wyzwania współczesnej pedagogiki specjalnej. 2. Perspektywy oddziaływań diagnostyczno-wspierających. 3. Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w przestrzeni społecznej. 4. Współpraca podmiotów edukacji – współczesne wyzwania. 5. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami w drodze do samodzielności. 6. Relacje specjalistów z rodziną – współdziałanie i wsparcie. 7. Spektrum autyzmu – wyzwania i dylematy. 8. Małe dziecko w spektrum autyzmu – perspektywy diagnozy i terapii. Do dyskursu zostali zaproszeni nie tylko pracownicy uczelni wyższych, ale również praktycy - nauczyciele, pedagodzy, pedagodzy specjaliści, psychologowie, terapeuci, przedstawiciele instytucji wspierających osoby z niepełnosprawnościami, studenci i doktoranci zainteresowani tematyką konferencji, a także wszystkie inne osoby, którym bliska jest idea integracji, wsparcia i inkluzji społecznej. Konferencja stanowiła kontynuację I Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej z cyklu: Współczesne tendencje w pedagogice specjalnej na temat: Aktualne konteksty aktywności i uczestnictwa osób z niepełnosprawnością, która odbyła się na Uniwersytecie Rzeszowskim w dniach 26-27 października 2016 r. i była organizowana przez pracowników Zakładu Pedagogiki Specjalnej Wydziału Pedagogicznego Uniwersytetu w Rzeszowie. Główną organizatorką, inicjatorką zorganizowania danych konferencji była dr hab. prof. UR Krystyna Barłóg. Jednym z miarodajnych owoców I konferencji była publikacja wydana pod redakcją naukową profesor Krystyny Barłóg pt. Wybrane konteksty i wyzwania współczesnej pedagogiki specjalnej - z roku 2017. Patronat nad ówczesną konferencją objął: Komitet Nauk Pedagogicznych PAN, Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. Sylwester Czopek. Konferencja miała na celu wymianę poglądów, przedstawienie wyników badań w obszarze aktualnych przemian, dokonujących się w teorii i praktyce pedagogiki specjalnej, zarówno w przestrzeni poszukiwań, jak i praktycznych rozwiązań dotyczących wielokontekstowej pomocy, wsparcia i aktywizacji osób z niepełnosprawnością. Podejmowane eksploracje oraz strategie edukacyjno-rehabilitacyjne, terapeutyczne, prawne, społeczne, zawodowe, czy kulturalne miały na celu m.in. rozpoznanie sytuacji i potrzeb osób z niepełnosprawnością jak również poszukiwanie efektywnych rozwiązań na rzecz zwiększania szans, w tym aktywności osób z niepełnosprawnościami. Konferencję zainicjował Pan Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego, ówczesne Władze Wydziału Pedagogicznego. Otwierając Konferencję Pan Rektor bardzo pięknie powiedział - cytuję: „konferencja jest świętem Uniwersytetu, świętem Wydziału, świętem każdego nauczyciela akademickiego i studenta”. Warto dodać, że w konferencji uczestniczyło ponad 200 osób z różnych ośrodków akademickich naszego kraju, ale także z kuratorium oświaty w Rzeszowie, z praktyki pedagogicznej. W drugim dniu konferencji odbyły się cztery sekcje tematyczne: 1. Wsparcie wczesnorozwojowe dzieci na tle aktualnych przemian społecznych. 2. Dzieci ze specjalnymi potrzebami w przestrzeni edukacyjnej. 3. Konteksty aktywności i uczestnictwa osób z niepełnosprawnością. 4. Dorosłość z niepełnosprawnością – możliwości i zagrożenia.

5. XI Ogólnopolska Konferencja Naukowa z cyklu: „Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnościami i o zróżnicowanych potrzebach w rozważaniach teoretycznych i rozwiązaniach praktycznych – kontynuacje”, Zielona Góra, 06.12.2025 r. Uniwersytet

Zielonogórski, Wydział Nauk Społecznych (patronat Sekcji Pedagogiki Specjalnej KNP PAN). W trakcie konferencji zaprezentowano między innymi następujące referaty: prof. zw. dr hab. Marzenna Zaorska, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie: Wyzwania polskiej pedagogiki specjalnej w dobie rozwoju współczesnej nauki i techniki oraz w kontekście działań na rzecz ustanowienia pedagogiki specjalnej samodzielną dyscypliną naukową; prof. zw. dr hab. Teresa Ziółkowska, Uniwersytet w Szczecinie: Rehabilitacja na przeciągu paradygmatów - normatywności do wzmacniania, umożliwiania i włączania; dr hab. Katarzyna Parys, prof. UJK, dr hab. Sławomir Olszewski, prof. UJK, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach Delimitacja i współzależność ról zawodowych pedagoga specjalnego i szkolnego w kontekście współczesnej polityki edukacyjnej; dr hab. Piotr Majewicz, prof. UKEN, dr Jacek Sikorski, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie Funkcjonowanie pedagoga specjalnego w roli nowego specjalisty w placówce ogólnodostępnej - z perspektywy 3-letnich doświadczeń nauczycieli; dr hab. Irena Ramik-Mazewska, prof. US, Uniwersytet w Szczecinie: Wolność, intymność, godność - wyzwania de instytucjonalizacji; dr hab. Zdzisława Janiszewska-Nieścioruk, prof. UZ, Uniwersytet Zielonogórski: Ryzyka ekskluzji społecznej osób z niepełnosprawnościami; mgr Maria Flanczewska-Wolny, Zespół Szkół Specjalnych nr 4 w Sosnowcu, mgr Jakub Wolny, Akademia Humanitas w Sosnowcu, z-ca dyrektora Zespołu Szkół Specjalnych w Sosnowcu: Niezależne życie osób z głębszą niepełnosprawnością intelektualną - historie prawdziwe; dr hab. Lidia Kataryniczuk-Mania, prof. UZ, Uniwersytet Zielonogórski, mgr Tomasz Dobrowolski, Uniwersytet Pomorski w Stupsku Muzykoterapia w dialogu z edukacją specjalną. Wybrane refleksje; dr hab. Ewa Pasterniak-Kobylecka, prof. UZ, Uniwersytet Zielonogórski Oczekiwania rodziców dzieci o zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych wobec nauczycieli- wychowawców; mgr Marek Tarwacki, dyrektor Szkoły Podstawowej im. Stanisława Moniuszki w Lajskach” Synergia pomiędzy specjalistami a nauczycielami przedmiotów w ramach edukacji i rehabilitacji uczniów ze szczególnymi potrzebami; mgr Julia Nieścioruk, Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim: The role of grit in the foreign language learning process; dr Joanna Skibska, Uniwersytet Śląski: Postawy twórcze i odtwórcze a style przywódcze preferowane przez badanych nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej szkół ogólnodostępnych i integracyjnych; dr hab. Anita Stefańska, prof. UAM, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu Zastosowanie improwizacji muzycznej, ruchowej i teatralnej w terapii ekspresyjnej dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu (ASD); dr hab. Katarzyna Ćwirynkało, prof. UWM, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, dr hab. Monika Parchomiuk, prof. UMCS, Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie: W niektórych przypadkach to konieczne. Ubezpieczanie osób z niepełnosprawnością intelektualną w percepcji nauczycieli i nauczycielek szkół specjalnych – pomiędzy ochroną a ograniczaniem praw; dr Anna Mróz, Uniwersytet Zielonogórski, mgr Anna Koselska, absolwentka psychologii na Uniwersytecie Zielonogórskim, Fundacja „Promyk Słońca” - Oddział Centrum Diagnostyczno-Rehabilitacyjne we Wrocławiu: Radzenie sobie ze stresem u rodziców dzieci ze spektrum autyzmu; dr Maria Stec, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu Terapeutyczna rola wspólnej zabawy z małym dzieckiem rozwijającym się w spektrum autyzmu; dr Agata Miodek-Wojdyta, dyrektor Przedszkola Leśnego Mysikrólik w Rogoźniku, Fundacja Czas na Las: Dzieci w spektrum autyzmu w alternatywnej formie edukacji na przykładzie grupy Lisków działającej przy Fundacji Czas na Las; dr Iwona Wrycz, z-ca dyrektora Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. UNICEF w Stupsku: Edukacja europejska uczniów z niepełnosprawnością intelektualną na przykładzie działalności Szkolnego Klubu Europejskiego w OSW im. UNICEF w Stupsku; dr Jarosław Wagner, Uniwersytet Zielonogórski: Uzależnienie od ICT jako przyczyna niedostosowania uczniów do funkcjonowania w środowisku szkolnym; mgr Monika Gołubiew, dyrektor Poradni

Psychologiczno-Pedagogicznej nr 7 w Gdańsku Język łatwy i prosty do czytania i rozumienia a praca z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych; dr Łukasz Nickel, Uniwersytet Zielonogórski, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 1 we Wrocławiu: Dobrostan dziecka w kontekście rodziny; dr Dagmara Łupicka-Szczęśnik, Uniwersytet Zielonogórski: Ruch i taniec jako propozycja pracy z ciałem w celu podnoszenia odporności psychicznej dla rodziców dzieci (nie)typowych i ich nauczycieli; dr Urszula Gembara, Uniwersytet Zielonogórski, dr Marzanna Farnicka, Uniwersytet Warszawski: Psycholog w szkole. Nowe wyzwania; dr Iwona Banach, Uniwersytet Zielonogórski: Pokolenie Alfa w szkole.

6. Webinarium na temat: „Model edukacji włączającej 5 lat później”, 17.12.2025 r., Uniwersytet Szczeciński, Politechnika Koszalińska. Uniwersytet Szczeciński, Politechnika Koszalińska (patronat Sekcji Pedagogiki Specjalnej KNP PAN). 17 grudnia 2025 roku o godz. 11:00 na platformie MS Teams odbędzie się V Ogólnopolskie Webinarium Naukowe „Inkluzja w Edukacji” Model Edukacji dla Wszystkich – 5 lat później”. Honorowy patronat nad wydarzeniem objęła: Rektor Politechniki Koszalińskiej. Organizatorami Webinarium byli: Wydział Nauk Społecznych Uniwersytetu Szczecińskiego, Wydział Humanistyczny Politechniki Koszalińskiej, Urząd Miejski w Koszalinie, Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie, Biuro Wsparcia Osób Niepełnosprawnością Politechniki Koszalińskiej, Polskie Towarzystwo Informatyczne, Oddział Środkowopomorski, Studenckie Koło Naukowe Młodych Pedagogów Specjalnych „Varietas” Uniwersytet Szczeciński, Studenckie Koło Naukowe Terapeutów Pedagogicznych „THERAPY”, Politechnika Koszalińska. Celem webinarium było przedstawienie interdyscyplinarnych analiz dotyczących wdrażania Modelu Edukacji dla Wszystkich w polskich szkołach, ze szczególnym uwzględnieniem zarówno aspektów naukowych, jak i praktycznych. Wydarzenie ma charakter nie tylko informacyjny, lecz także krytyczny – łączy refleksję teoretyczną z doświadczeniami praktyków, analizując realne wyzwania oraz efekty wprowadzania edukacji inkluzyjnej w polskim kontekście. W ramach Webinarium uczestnicy zapoznali się z wynikami badań empirycznych, analizami skuteczności polityk edukacyjnych oraz aktualnymi trendami i regulacjami prawnymi w obszarze inkluzji. Z perspektywy praktycznej webinarium umożliwiło ocenę wpływu Modelu Edukacji dla Wszystkich na codzienną pracę pedagogiczną, procesy wsparcia uczniów o zróżnicowanych potrzebach oraz funkcjonowanie szkół i programów edukacyjnych. Webinarium stanowiło również platformę wymiany wiedzy i doświadczeń, tworząc przestrzeń do dialogu między środowiskiem akademickim, praktykami szkolnymi, specjalistami oraz rodzicami. Takie interdyscyplinarne podejście sprzyjało krytycznej ocenie skuteczności istniejących rozwiązań, identyfikacji barier systemowych i społecznych oraz poszukiwaniu nowych strategii wspierających włączanie wszystkich uczniów do systemu edukacji. Webinarium było skierowane do szerokiego grona odbiorców zaangażowanych w edukację i wsparcie osób o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Wydarzenie przyczyniło się do tworzenia wiedzy zarówno praktycznej, jak i naukowej, wspierało rozwój kompetencji zawodowych oraz inspirowało do podejmowania działań na rzecz edukacji inkluzyjnej w Polsce. Ponadto umożliwiała analizę skuteczności polityk edukacyjnych oraz identyfikację obszarów wymagających dalszych badań, co sprzyja podejmowaniu decyzji opartych na dowodach i najlepszych praktykach krajowych oraz międzynarodowych. Udział w Webinarium był bezpłatny. Każdy uczestnik, po dokonaniu rejestracji, otrzymał zaświadczenie potwierdzające udział w Webinarium. Wygłoszone referaty: prof. dr hab. Marzenna Zaorska Przewodnicząca Sekcji Pedagogiki Specjalnej Komitetu Nauk Pedagogicznych, Polskiej Akademii Nauk, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski: Model Edukacji dla Wszystkich 5 lat później – analiza refleksyjno-krytyczna, mgr Monika Pikur, doradca metodyczny w zakresie pedagogiki specjalnej, Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie: Model Edukacji dla Wszystkich 5 lat później – co zmieniło się w szkole?

III. Inne formy działalności upowszechniającej i promującej naukę (opis)

I. Aktywność konferencyjna Członkiń oraz Członków Sekcji Pedagogiki Specjalnej:

Prof. dr hab. Marzena Zaorska:

1. Seminarium z cyklu „Co się dzieje z uniwersytetem” na temat „Krzywa linijka nauki – rzecz o ewaluacji w Polsce” - prof. Marcin Kołaczkowski, Fundacja Gospodarki i Administracji Publicznej, 20.02.2025 r.
2. Konferencja Naukowa na temat „Edukacja włączająca dla sprawiedliwej, silnej i konkurencyjnej Unii Europejskiej” (Flagship conference on inclusive education), konferencja organizowana w ramach prezydencji Polski w UE, MEN, Warszawa 17-18.03.2025 r. – udział na zaproszenie wiceminister Pauliny Piechny-Więckiewicz (udział bierny).
3. Debata: „Pedagog specjalny i pedagog specjalny w edukacji włączającej – istota roli, zadania zawodowe oraz przygotowanie do pracy w resorcie oświaty”, 28.03.2025 r., Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie (organizatorzy: Sekcja Pedagogiki Specjalnej Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN, Zespół Ekspercki Pedagogiki Specjalnej, Zespół ds. Jakości Kształcenia Nauczycieli przy Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP), Konferencja Uczelni Kształcących Nauczycieli i Pedagogów „KRUPed”, Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie), udział czynny w debatach.
4. XV Konferencja Naukowa z cyklu Dyskursy Pedagogiki Specjalnej na temat „Wzmacniać, umożliwiać i włączać – aktualne kierunki w pedagogice specjalnej”, 22-23.05.2025 r., Uniwersytet Gdański, Gdańsk, udział czynny – wystąpienie „Umożliwianie realizacji indywidualnych potrzeb edukacyjnych i życiowych oraz pokonywania barier utrudniających dostęp do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym osób z niepełnosprawnościami a aktualne realia wsparcia obecne w działaniach Pełnomocnika Rządu ds. Osób z Niepełnosprawnych”; członkini komitetu naukowego konferencji.
5. XI Ogólnopolska Konferencja Naukowa z cyklu „Starzenie się i późna dorosłość w dyskursie międzypokoleniowym” z tematem wiodącym „Dojrzałość jako wartość”, 6.06.2025 r., Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Olsztyn, udział czynny – wystąpienie „Sytuacja dorosłych osób z niepełnosprawnościami (ze szczególnym uwzględnieniem osób z niepełnosprawnością wzroku) przebywających pod opieką domu pomocy społecznej”, członkini komitetu naukowego konferencji.
6. Międzynarodowa Konferencja Naukowa na temat „Wielowymiarowość pedagogiki specjalnej. Rekonstrukcja myślenia - Uwarunkowania zmiany - Rozwiązania systemowe”, 11-12.06.2025 r., Ministerstwo Edukacji Narodowej, Wydział Nauk Humanistyczno-Społecznych i Informatyki Akademii Mazowieckiej w Płocku, Płock, udział czynny - wystąpienie „Wyzwania polskiej pedagogiki specjalnej w perspektywie bliższej (5-lecie) oraz dalszej (dekada) przyszłości”.
7. XII Ogólnopolski Zjazd Pedagogiczny na temat „Człowieczeństwo jako problem pedagogiki i zadanie wychowania”, 16-18.09.2025 r., PTP, UWM, Olsztyn, członkini Komitetu Programowego, współkoordynatorska sekcji nr 8 na temat: „Wychowanie i inne formy ludzkiego wsparcia uwzględniające kruchość człowieka i jego ograniczenia”, udział czynny – wystąpienie na temat „Wsparcie społeczne młodych osób z niepełnosprawnościami przebywających w domach pomocy społecznej (realia i wyzwania)”, prowadzenie 3 obrad współplemarnych w sekcji 8.
8. I Ogólnopolska Konferencja Naukowa z cyklu „Terapia pedagogiczna w praktyce”, pod hasłem „W świecie wyzwań – psychopedagogiczne aspekty wspomagania procesów uczenia się osób z trudnościami”, 10.10.2025 r., Akademia Pedagogiki Specjalnej, udział czynny – głos w dyskusji, członkini komitetu naukowego konferencji.

9. V Jubileuszowa Międzynarodowa Konferencja Naukowa na temat „Edukacja wobec wyzwań i zadań współczesności i przyszłości. Współpraca ponad granicami – edukacja mostem do globalnych rozwiązań”, 24-26.09.2025 r., Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów, udział czynny – wystąpienie na temat „Wyzwania wobec współczesnej pedagogiki specjalnej w Polsce – edukacja specjalna i inkluzyjna jako (po)most do rozwiązań globalnych”, członkini komitetu naukowego konferencji.

10. I Ogólnopolska Logopedyczna Konferencja Naukowa z cyklu „Od głósłki do dialogu” na temat „Profilaktyka logopedyczna w teorii i praktyce”, 24.10.2025 r., Uniwersytet Ignatianum w Krakowie, Kraków – udział czynny – wystąpienie „Profilaktyka logopedyczna ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki przed-, pre- i postnatalnej oraz wczesnego wspomagania logopedycznego (WWL)”, członkini komitetu naukowego konferencji.

11. VI Szczyt SOS dla Edukacji na temat „Bo szkoła nie może czekać”, 3.12.2025 r., Warszawa – udział w dyskusji.

12. XI Ogólnopolska Konferencja Naukowa z cyklu „Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnościami i o zróżnicowanych potrzebach w rozważaniach teoretycznych i rozwiązaniach praktycznych – kontynuacje”, 6.12.2025 r., Uniwersytet Zielonogórski, Zielona Góra, udział czynny – wstąpienie „Wyzwania polskiej pedagogiki specjalnej w dobie rozwoju współczesnej nauki i techniki oraz w kontekście działań na rzecz ustanowienia pedagogiki specjalnej samodzielną dyscypliną naukową”.

13. X Konferencja naukowa na temat „Choroby rzadkie nie tylko w programie nauczania”, 10-11.12.2025 r., Lublin – Szczecin, KUL, udział czynny – wystąpienie „Specyfika funkcjonowania oraz możliwe wsparcie osoby z ataksją rdzeniowo-móźdżkową typu 35 (studium przypadku)”.

14. Webinarium na temat „Model edukacji włączającej 5 lat później”, 17.12.2025 r., Uniwersytet Szczeciński, Politechnika Koszalińska, udział czynny – wystąpienie na temat „Koncepcja/model edukacji dla Wszystkich – 5 lat później (refleksje analityczno-krytyczne)”.

15. Konferencja naukowo-praktyczna na temat „Równi w różnorodności – technologia dla integracji”, 30.12.2025 r., Fundacja Szansa dla Niewidomych, Warszawa, udział czynny - wystąpienie na temat „Włączanie i dostępność na serio”.

Dr hab., prof. URz Krystyna Barłóg:

1. IX Międzynarodowa Konferencja Naukowa na temat: „Wyzwania współczesnej psychologii”, 15-02, 2025 r., Kamieniec Podolski, Ukraina – udział czynny – wystąpienie „Zespół Retta wyzwaniem dla rodziców oraz pedagogów specjalnych”.

2. X Międzynarodowa Konferencja Naukowa na temat „Wyzwania współczesnej psychologii”, 18-02-2025 r., Kamieniec Podolski, Ukraina – udział czynny – wystąpienie „Poznanie w teorii Edyty Stein - implikacje dla oddziaływań diagnostycznych”.

3. IV Międzynarodowa Konferencja Naukowa na temat: „Edukacja wobec wyzwań i zadań współczesności i przyszłości”, UR, Rzeszów, 24-26-09.2025 r. – udział czynny – wystąpienie „Postawy wobec edukacji inkluzyjnej rodziców i nauczycieli”.

4. V. Międzynarodowa Konferencja Naukowa na temat „Edukacja wobec wyzwań i zadań współczesności i przyszłości”, UR, Rzeszów, 26.09.2025 r. – udział czynny – wystąpienie „Edukacja inkluzyjna z perspektywy czasowej”.

5. Międzynarodowa Konferencja Naukowa z cyklu: „Konteksty i wyzwania współczesnej pedagogiki specjalnej” na temat: „Edukacja i wsparcie osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin”, UR, Rzeszów, 16-17.10.2025 r. (organizacja konferencji).

6. XV Międzynarodowa Konferencja Naukowa na temat: „Stosowana analiza zachowania z perspektywy naukowca, praktyka i rodzica”, Instytut Wspomagania Rozwoju Dziecka, Gdańsk 21-03-2025 r.

Prof. dr hab. Zenon Gajdzica:

1. Seminarium Naukowe na temat „Wdrożenie oceny funkcjonalnej w placówkach oświatowych, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Słoneczna Kraina Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, 30.01.2025 r., Cieszyn – udział czynny – wystąpienie „Kwestionariusz Szkolnej Oceny Funkcjonalnej (KSzOF) jako narzędzie pracy nauczyciela” (współreferująca E. Widawska).
2. Konferencja Naukowa na temat „Przygotowanie do życia dorosłego osób z niepełnosprawnością intelektualną ze szczególnym uwzględnieniem trisomii 21”, 21-22.03.2025 r., Uniwersytet Bielsko-Bialski, Bielsko-Biała – udział czynny – wystąpienie „Uczeń z zespołem Downa w systemie kształcenia ogólnodostępnego. Uwagi na marginesie doświadczeń europejskich”.
3. XV Konferencja Naukowa z cyklu Dyskursy Pedagogiki Specjalnej na temat „Wzmacniać, umożliwiać i włączać – aktualne kierunki w pedagogice specjalnej”, 22-23.05.2025 r., Uniwersytet Gdański, Gdańsk – udział czynny – wystąpienie „Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w systemie wsparcia międzysektorowego szkoły ogólnodostępnej” (współreferująca E. Widawska). Udział w panelu metodologicznym.
4. Międzynarodowa Konferencja Naukowa na temat „Inclusive Education in Preschool & Primary Education”, Uniwersytet Śląski w Katowicach, 16.05.2025 r., Wydział Sztuki i Nauk o Edukacji w Cieszynie, Cieszyn – udział czynny – wystąpienie „Koncepcje edukacji włączającej a formy wspierania uczniów z dodatkowymi potrzebami edukacyjnymi”.
5. Konferencja międzynarodowa na temat „Wielowymiarowość pedagogiki specjalnej. Rekonstrukcja myślenia – Ukierunkowania zmiany – Rozwiązania systemowe”, 11-12.06.2025 r., Akademia Mazowiecka w Płocku, Płock, udział czynny – wystąpienie „Dualność pedagogiki specjalnej jako kontekst rozwoju edukacji włączającej”.
6. V Międzynarodowa Konferencja Naukowa na temat „Edukacja wobec wyzwań i zadań współczesności i przyszłości. Współpraca ponad granicami – edukacja mostem do globalnych rozwiązań”, 24-26 września 2025 r., Uniwersytet Rzeszowski, udział czynny – wystąpienie „Globalne koncepcje edukacji włączającej a lokalne działania wspierające szkołę”.
7. Konferencja Naukowa na temat „Konteksty i wyzwania współczesnej pedagogiki specjalnej. Edukacja i wsparcie osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin”, 16-17.10.2025 r., Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów, udział czynny – wystąpienie „Konieczne i możliwe działania systemowe wzmacniające edukację włączającą w Polsce na tle rozwiązań europejskich”.
8. XII Zjazd Pedagogiczny na temat „Człowieczeństwo jako problem pedagogiki i zadania wychowania”, 16-18.09.2025 r., PTP, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Olsztyn, udział czynny – wystąpienie „Odzyskiwanie człowieczeństwa jako jeden z konstruktów edukacji włączającej”.

Dr hab., prof. UZ Zdzisława Janiszewska-Nieścioruk:

1. Ogólnopolskie Webinarium Naukowe na temat „Inkluzja w edukacji. przestrzenie i procesy?”, 05.04.2025 r., Politechnika Koszalińska, udział czynny – wystąpienie „Czynniki ryzyka ekskluzji społecznej osób z niepełno sprawnościami”.
2. Ogólnopolska Konferencja Naukowa na temat „Dziecko we współczesnym świecie. Terapie i wspieranie rozwoju”, 20.03.2025 r., Gorzów Wielkopolski, udział czynny – wystąpienie „Niepełnosprawność jako czynnik wysokiego ryzyka NEET (Not in Education, Employment, or Training) i prekarność”.
3. Ogólnopolska konferencja naukowo-edukacyjna na temat „Nauczyciel Czas Przestrzeń

Szkoła, Oblicza współpracy”, 08.05.2025 r., udział czynny – wystąpienie „Selected variables determining the effectiveness of foreign language learning at schools”.

4. XI Ogólnopolska Konferencja Naukowa z cyklu „Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnościami i o zróżnicowanych potrzebach w rozważaniach teoretycznych i rozwiązaniach praktycznych – kontynuacje”, Wydział Nauk Społecznych, Instytut Psychologii, Zielona Góra, 06.12.2025 r. – udział czynny – wystąpienie „Ryzyka ekskluzji społecznej osób z niepełnosprawnościami i o zróżnicowanych potrzebach”.

5. Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Metodyczna na temat „Współczesna pedagogika wczesnoszkolna i przedszkolna”, 18-21.11.2025 r., Uniwersytet Pomorski w Słupsku, Słupsk – udział czynny – wystąpienie „Interdyscyplinarność, inkluzja i nowoczesne strategie poznawcze temat wystąpienia: O potrzebie uelastycznienia możliwości wspierania osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin” (On the Need to Increase Flexibility in Supporting Persons with Disabilities and Their Families).

6. International positive schools and well-being congress? Contemporary Approaches to Well-Being?, Turcja, 13.05.2025 r., udział czynny – wystąpienie “Selected personal, family environment and school factors in the role of variables relevant to effective language learning 3rd International Positive Schools and Well-Being Congress will be held in Girne”.

Dr hab., prof. APS Barbara Marcinkowska:

1. Debaty: „Pedagog specjalny i pedagog specjalny w edukacji włączającej – istota roli, zadania zawodowe oraz przygotowanie do pracy w resorcie oświaty”, 28.03.2025 r., Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie (organizatorzy: Sekcja Pedagogiki Specjalnej Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN, Zespół Ekspercki Pedagogiki Specjalnej, Zespół ds. Jakości Kształcenia Nauczycieli przy Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP), Konferencja Uczelni Kształcących Nauczycieli i Pedagogów „KRUPed”, Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie), udział czynny w debatach.

2. Międzynarodowa Konferencja Naukowa na temat: Early Career Researchers Meeting and Roundtable 2025, udział czynny – wystąpienie “Shaping decisions together: A model of co-determination for people with profound intellectual disabilities”, University College Cork, Cork, Irlandia, 22–24.04.2025 r. (współautorska Diana Aksamit).

3. II Ogólnopolska Konferencja Naukowa z cyklu „Konteksty i wyzwania współczesnej pedagogiki na temata „Edukacja i wsparcie osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin” – udział czynny – wystąpienie „Edukacja osób z głęboką niepełnosprawnością intelektualną: rozwiązania międzynarodowe, polskie poszukiwania i otwarte pytania”, Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów, 16–17.10.2025 r. (współautorka Diana Aksamit).

4. XV Konferencja Naukowa z cyklu |Dyskursy Pedagogiki Specjalnej” na temat „Wzmacniać, umożliwiać i włączać – aktualne kierunki w pedagogice specjalnej” – udział czynny – wystąpienie „Model współstanowienia – od (nie)możliwych do skutecznych rozwiązań w grupie osób z głęboką niepełnosprawnością intelektualną”, Uniwersytet Gdański, Gdańsk 22–23.05.2025 r. (współautorka Diana Aksamit).

5. Konferencja Naukowa „Dni Edukacji dla Wszystkich (DEdW)” – udział czynny – wystąpienie „Zagubieni (?) – dzieci i młodzież z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim w polskim systemie edukacji, Warszawa, 17–21.11.2025 r. (powiązanie z Międzynarodowym Dniem Edukacji Włączającej – 16.11.2025 r.).

Dr hab., prof. UJK Katarzyna Parys:

1. XV Naukowa Konferencja z cyklu Dyskursy Pedagogiki Specjalnej na temat „Wzmacniać,

umożliwiać i włączać – aktualne kierunki w pedagogice specjalnej”, 22-23.05.2025 r., Uniwersytet Gdański, Gdańsk, udział czynny – wystąpienie „Pedagog specjalny w edukacji włączającej – realizacja zadań zawodowych w kontekście zapisów prawa oświatowego”.

2. XI Ogólnopolska Konferencja Naukowa z cyklu „Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnościami i o zróżnicowanych potrzebach w rozważaniach teoretycznych i rozwiązaniach praktycznych – kontynuacje”, 06.12.2025 r., Zakład Psychologii Edukacyjnej i Wychowawczej Instytutu Psychologii, Uniwersytet Zielonogórski, udział czynny – wystąpienie „Delimitacja i współzależność ról zawodowych pedagoga szkolnego i pedagoga specjalnego w kontekście współczesnej polityki edukacyjnej” (współautor: S. Olszewski).

3. Debata: „Pedagog specjalny a pedagog specjalny w edukacji włączającej”, temat: „Pedagog specjalny a pedagog specjalny w edukacji włączającej - zróżnicowanie roli oraz realizowanych zadań zawodowych”, 28.03.2025 r., Akademia Pedagogiki Specjalnej, Warszawa – czynny udział w debacie.

Dr hab., prof. Usz Irena Ramik-Mażewska:

1. Debaty: „Pedagog specjalny i pedagog specjalny w edukacji włączającej – istota roli, zadania zawodowe oraz przygotowanie do pracy w resorcie oświaty”, 28.03.2025 r., Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie (organizatorzy: Sekcja Pedagogiki Specjalnej Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN, Zespół Ekspercki Pedagogiki Specjalnej, Zespół ds. Jakości Kształcenia Nauczycieli przy Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP), Konferencja Uczelni Kształcących Nauczycieli i Pedagogów „KRUPed”, Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie), udział czynny w debatach.

2. XV Konferencja Naukowa z cyklu Dyskursy Pedagogiki Specjalnej na temat „Wzmacniać, umożliwiać i włączać – aktualne kierunki w pedagogice specjalnej”, 22-23.05.2025 r., Uniwersytet Gdański, Gdańsk, udział czynny – wystąpienie „Deinstytucjonalizacja w koncepcji governance”.

3. Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Metodyczna na temat „Współczesna pedagogika wczesnoszkolna i przedszkolna”, 18-21.11.2025 r., Uniwersytet Pomorski w Słupsku, Słupsk – udział czynny – wystąpienie „Interdyscyplinarne konteksty inkluzji edukacyjnej” (Interdisciplinary Contexts of Educational Inclusion).

4. XI Ogólnopolska Konferencja Naukowa z cyklu „Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnościami i o zróżnicowanych potrzebach w rozważaniach teoretycznych i rozwiązaniach praktycznych – kontynuacje”, 6.12.2025 r., Uniwersytet Zielonogórski, Zielona Góra, udział czynny – wystąpienie „Wolność, intymność, godność - wyzwania de instytucjonalizacji”.

Inne działania:

- promowanie pedagogiki specjalnej poprzez stworzenie Wirtualnego Muzeum Marii Grzegorzewskiej (Akademia Pedagogiki Specjalnej – koordynatorka dr hab., prof. APS Ewa Kulesza): <https://www.muzeum.aps.edu.pl/>.

- przewodniczenie Komisji ds. Promocji Instytutu Pedagogiki UMCS - dr hab., prof. UMCS Stanisława Byra),

- organizowanie i udział w comiesięcznych „Czwartkach Badawczych” zorientowanych na popularyzowanie wyników badań realizowanych w dyscyplinie pedagogika (Instytut

Pedagogiki UMCS – dr hab., prof. UMCS Stanisława Byra).

IV. Działania Sekcji na rzecz reprezentowanej dyscypliny naukowej / komitetu:

- pismo z dnia 28.04.2025 r. do Barbary Nowackiej - Minister Edukacji Narodowej w sprawie projektu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (projekt z dnia 4 kwietnia 2025 r.),

- pismo z dnia 10.05.2025 r. do dr Agnieszka Dziemianowicz-Bąk - Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie propozycji dotyczących nowelizacji projektu Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zmieniającego Rozporządzenie w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (projekt z dnia 30 kwietnia 2025 r.),

- pismo z dnia 12.05.2025 r. do dr Agnieszka Dziemianowicz-Bąk - Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie nowelizacji Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zmieniającego Rozporządzenie w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (projekt z dnia 30 kwietnia 2025 r.),

- stanowisko Sekcji Pedagogiki Specjalnej Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk z dnia 30.06.2025 r. temat wybranych propozycji obecnych w projekcie Rozporządzenia Ministra Edukacji w sprawie sposobu podziału łącznej kwoty potrzeb oświatowych między jednostki samorządu terytorialnego w roku 2026 (projekt z dnia 18.06.2025 r.),

- pismo z dnia 21.10.2025 r. do dra Marcina Kulaska - Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie wprowadzenia do ramowych efektów uczenia dla kierunków studiów w obszarze nauk humanistycznych i społecznych (w szczególności pedagogiki, pedagogiki specjalnej, historii, edukacji obywatelskiej, psychologii, socjologii, filozofii, pracy socjalnej i nauk o zdrowiu) treści dotyczących zagłady osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością intelektualną oraz innymi niepełnosprawnościami, jak również treści dotyczących obchodów Dnia Pamięci Ofiar Zagłady Osób z Zaburzeniami Psychicznymi na terenach okupowanej Polski podczas II wojny światowej, przypadającego na 22 września,

- pismo z dnia 21.10.2025 r. do Barbary Nowackiej - Minister Edukacji Narodowej w sprawie uwzględnienia w nowelizacji podstawy programowej przedmiotów humanistycznych, w szczególności: historii oraz edukacji obywatelskiej, zagadnienia zagłady osób w kryzysie psychicznym, niepełnosprawnością intelektualną i innymi niepełnosprawnościami w czasie II wojny światowej oraz obchodów Dnia Pamięci Ofiar Zagłady ww. osób, przypadającego na 22 września,

- stanowisko Sekcji Pedagogiki Specjalnej Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk (KNP PAN) z dnia 17.11.2025 r. na temat narzędzi: Szkolna Ocena Funkcjonalna (KSzOF) oraz Skrining Rozwoju Małego Dziecka (SRMD) Olsztyn, dnia 17 (skierowane do Elżbiety Neroj - dyrektor Departamentu Edukacji Włączającej Ministerstwa Edukacji Narodowej).

V. Działalność ekspercka, opinie, oceny i konsultacje w roku sprawozdawczym:

- prof. dr hab. Marzenna Zaorska – ekspert NCBiR,
- dr hab., prof. USz Irena Ramik-Mażewska - opracowanie raportu z badań nad kondycją edukacji włączającej w województwie zachodniopomorskim, przekazanie raportu do Departamentu Edukacji Włączającej przy MEN (2025),
- członkostwo prof. dr hab. Marzenny Zaorskiej w Zespole do spraw Ochrony Dzieci z Niepełnosprawnościami przed Przemocą funkcjonującego przy Rzeczniku Praw Dziecka (na podstawie § 1 ust. 1 oraz § 2 ust. 2 zarządzenia nr 111/2024 Rzecznika Praw Dziecka Pani Moniki Horny-Cieślak z dnia 16 grudnia 2024 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw Ochrony Dzieci z Niepełnosprawnościami przed Przemocą w zw. z § 1 pkt 2 oraz § 2 zarządzenia nr 18/2025 Rzecznika Praw Dziecka z dnia 9 czerwca 2025 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie powołania Zespołu do spraw Ochrony Dzieci z Niepełnosprawnościami).
- członkostwo prof. dr hab. Marzenny Zaorskiej w Zespole do spraw opracowania propozycji reguł i wymagań w zakresie kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu logopedy (powołanie na mocy Zarządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dra Marcina Kulaska z dnia 8 października 2025 r., Dz.U. Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 10 października 2025 r., poz. 66).

VI. Inne działania wynikające ze specyfiki działania Sekcji:

- dr hab., prof. APS Barbara Marcinkowska – Rektor Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, członkini Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP), członkini Prezydium KRASP, przewodnicząca Konferencji Rektorów Uczelni Pedagogicznych (KRUP), Przewodnicząca Polskiego Zespołu do Badań Naukowych nad Niepełnosprawnością Intelktualną, IASSIDD POLSKA, redaktor naczelna czasopisma „Człowiek – Niepełnosprawność – Społeczeństwo”, organizatorska XLV Sympozjum Naukowego na temat „Zrozumieć deinstytucjonalizację. O niezależnym życiu osób z niepełnosprawnością intelektualną”, APS, Warszawa, 28.11.2025 r.,
- prof. dr hab. Marzenna Zaorska – członek rady naukowej kwartalnika „Niepełnosprawność i Rehabilitacja”, czasopisma „Przegląd Badań Edukacyjny”,
- dr hab., prof. UMCS Stanisława Byra – redaktor naczelna czasopisma „Lubelski Rocznik Pedagogiczny”,
- dr hab., prof. APS Ewa Kulesza - członek rady naukowej czasopisma „Człowiek – Niepełnosprawność – Społeczeństwo”, „Vestnik” - wydawanego przez Kazachski Państwowy Pedagogiczny Uniwersytet im. Abaya, Kazachstan „Actual Problems of the Correctional Education” - wydawanego przez Kamyanets-Podilsky Ivan Ohyenko National University i National Pedagogical Drahomanov University, Ukraina,
- prof. dr hab. Zenon Gajdzica – członek rady naukowej czasopism: „Studia Etnologiczne i Antropologiczne”, „Науковий журнал Хортицької національної академії/Scientific journal of Khortytsia National Academy”, „Niepełnosprawność i Rehabilitacja”, „International

Journal of Research in E-learning (IJREL), „Chowanna”, „Kultura i Edukacja”, „Roczniki Pedagogiczne KUL”, „Lubelski Rocznik Pedagogiczny”,

- dr hab., prof. URz Krystyna Barłóg – członek rady naukowej czasopism: „Kultura. Przemiany. Edukacja. Kwartalnik Edukacyjny” (recenzent w czasopismach: „Szkoła Specjalna”, „Wychowanie w Rodzinie”, „Kwartalnik Edukacyjny”,

- dr hab., prof. UZ – członek rady naukowej czasopisma „Konteksty Pedagogiczne”,

- prof. dr hab. Andrzej Twardowski - członek rady redakcyjnej i redaktor tematyczny kwartalnika naukowego „Interdyscyplinarne Konteksty Pedagogiki Specjalnej” – Wydział Studiów Edukacyjnych UAM; rady redakcyjnej i redaktor tematyczny Zeszytów Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk – Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk,

- dr hab., prof. USz Irena Ramik-Mażewska – ekspertka Fundacji SOS dla Edukacji,

- dr hab., prof. USz Irena Ramik-Mażewska - stała współpraca z CDN w Szczecinie w zakresie przygotowania nauczycieli do pracy z dzieckiem z niepełnosprawnością - są to coroczne konferencje lub seminaria metodyczne,

- współpraca z Fundacją „Szansa dla Niewidomych” (prezes honorowy Marek Kalbarczyk) – między innymi w realizacji projektu MEN pt. „Równi w różnorodności – technologia dla integracji” (2025) oraz Fundacją im. Heleny Keller (przewodnicząca Katarzyna Heba) w działaniach na rzecz osób z niepełnosprawnościami w Polsce, szczególnie osób z niepełnosprawnością wzroku oraz z równoczesną słuchowo-wzrokową niepełnosprawnością,

- współpraca z Polskim Forum Osób Niepełnosprawnych – przewodniczący dr Krzysztof Kurowski,

- współpraca z Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci Niewidomych w Owińskach – z dyrektorem mgr Bartoszem Maternickim,

- współpraca z Ministerstwem Edukacji Narodowej, ORE w działaniach na rzecz edukacji specjalnej, integracyjnej i inkluzyjnej (Marzenna Zaorska, Zenon Gajdzica),

- udział w pracach Zespołu do opracowania wojewódzkiego programu wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2021-2026" (przy marszałku województwa warmińsko-mazurskiego) – 15.01.2020-31.12.2026 (Marzenna Zaorska),

- prof. dr hab. Zenon Gajdzica – koordynator projektu: Perspektywa 3P dla województwa opolskiego - Projekt współfinansowany przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027; Numer wniosku: FERS.01.06-IP.05-0018/24; Program: Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027; Priorytet: FERS.01 Umiejętności; Działanie: 01.06 Edukacja włączająca; Nabór nr FERS.01.06-IP.05-0018/24 – Kompleksowe wsparcie poradni psychologiczno-pedagogicznych; Wartość projektu: 2 207 338,75 PLN; Wartość dofinansowania dla UŚ: 2 207 338,75 PLN; Okres realizacji projektu: 01.04.2025 – 31.03.2028 r.; Jednostka realizująca projekt: Wydział Nauk Społecznych,

- prof. dr hab. Zenon Gajdzica – koordynatora projektu: Perspektywa 3P dla województwa łódzkiego - Projekt współfinansowany przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 r.; Numer wniosku: FERS.01.06-IP.05-0007/24; Program: Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027; Priorytet: FERS.01 Umiejętności; Działanie: 01.06 Edukacja włączająca; Nabór nr FERS.01.06-IP.05-0007/24 – Kompleksowe wsparcie poradni psychologiczno-pedagogicznych; Wartość projektu: 5 520 108,00 PLN; Wartość dofinansowania dla UŚ: 5 520 108,00 PLN; Okres realizacji projektu: 01.04.2025 – 31.03.2028 r.; Jednostka realizująca projekt: Wydział Nauk Społecznych,

- prof. dr hab. Zenon Gajdzica – koordynator projektu: Perspektywa 3P dla województwa świętokrzyskiego - projekt współfinansowany przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027; Numer wniosku: FERS.01.06-IP.05-0017/24; Program: Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027; Priorytet: FERS.01 Umiejętności; Działanie: 01.06 Edukacja włączająca; Nabór nr FERS.01.06-IP.05-0017/24 – Kompleksowe wsparcie poradni psychologiczno-pedagogicznych; Wartość projektu: 2 345 862,00 PLN; Wartość dofinansowania dla UŚ: 2 345 862,00 PLN; Okres realizacji projektu: 01.04.2025 – 31.03.2028 r.; Jednostka realizująca projekt: Wydział Nauk Społecznych.

GRUPA DOCELOWA Projektów 3 P: publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne, pracownicy i współpracownicy poradni psychologiczno-pedagogicznych.

CELE PROJEKTÓW: wdrożenie zmian organizacyjnych w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych, na terenie piętnastu województw, umożliwiających wdrożenie podejścia opartego na model biopsychospołecznym, zwiększenie efektywności współpracy poradni z działającymi na terenie powiatu podmiotami z wykorzystaniem Modelu Wsparcia Międzysektorowego, wypracowanego w ramach projektu, realizowanego przez Uniwersytet Śląski w poprzedniej perspektywie finansowej UE oraz zwiększania dostępności usług poradni, w tym specjalistycznych dla osób potrzebujących wsparcia, uzupełnienie zasobów w zakresie wyposażenia poradni, niezbędnych do wdrożenia zmian organizacyjnych,

- prof. dr hab. Marzenna Zaorska została odznaczona Medalem za zasługi dla rozwoju nauk pedagogicznych Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego (nr 4/2025 – uchwała Zarządu Głównego PTP z dnia 20 sierpnia 2025 r.).

VII. Działalność wydawnicza:

Artykuły w czasopismach punktowanych:

Barłóg K., Drożdż J. (2025). Attitudes of University Students Towards People with Disabilities Inclusion and Inclusive Education. *New Educational Review*, Vol.82, s. 143-157.

Byra S., Zubrzycka R., Wójtowicz P. (2025). The effects of resilience on temporal satisfaction with life in parents of children with cystic fibrosis – the role of posttraumatic growth. *Studia z Teorii Wychowania*, 1, 347-367.

Byra S., Ćwirynka K. (2025). The Role of the Relationship Between Siblings and Adults With Intellectual Disability. *Intellectual and Developmental Disabilities*, 63(5), 441-451.

Byra S., Gabryś A. (2025). Rola centralności zdarzenia i przekonań o świecie w ocenie

własnej niepełnosprawności u osób z trwałymi uszkodzeniami narządu ruchu. *Niepełnosprawność i Rehabilitacja*, 1, 78-91.

Domała-Zyś E., Byra S., Bharati L., Deb S. (2025). A preliminary assessment of the Polish version of DSQIID dementia screening instrument DSQIID-P. *Advances in Mental Health and Intellectual Disabilities*, 6.

Byra S., Buczak A., Andrzejewska J. (2025). Presja pasji - konceptualizacja zjawiska. *Studia z Teorii Wychowania*, nr 3, 149-143.

Byra S., Lewartowicz U. (2025). Passion, personal benefits of passion, and well-being in students of pedagogical and teaching departments. *New Educational Review*, 79, 11-26.

Byra S., Domała-Zyś E., Gajdzica Z., Widawska E., Jachimczak B., Piotrowicz R. (2025). Skala Dobrostanu Ucznia (SDU) - polska adaptacja The Student Well-Being Teacher-Report Scale (SWTRS) A. J. Robersona i T. L. Renshaw. *Przegląd Badań Edukacyjnych*, 51.

Byra S., Oszwa U., Buczak A., Łukasik I. (2025). Self-Report Passion in Students – An Attempt to Measure. *Przegląd Badań Edukacyjnych*, 2, 11-28.

Byra S., Oszwa U., Buczak A., Łukasik I., Klimkowska K. (2025). Skala Presji Pasji (SPP) – prezentacja narzędzia i jego właściwości psychometrycznych. *Przegląd Badań Edukacyjnych*, 54.

Domała-Zyś E., Byra S., Gajdzica Z., Widawska E., Jachimczak B., Piotrowicz R. (2025). School Accessibility Assessment Questionnaire (KODS) - Presentation of the Tool and its Application. *Przegląd Badań Edukacyjnych*, 1, 179-200.

Janiszewska-Nieścioru Z. (2025). Niepełnosprawność jako czynnik zwiększający ryzyko NEET i "luźności" na otwartym rynku pracy, „*Niepełnosprawność i Rehabilitacja*”, t. 97, nr 1, s. 45--56, DOI: 10.5604/01.3001.0055.1965.

Parys K. (2025). Pedagog specjalny w edukacji włączającej – realizacja zadań zawodowych w kontekście zapisów prawa oświatowego, „*Niepełnosprawność. Dyskursy pedagogiki specjalnej*”, nr 54, s. 31–52; <https://doi.org/10.26881/ndps.2025.54.02>.

Ramik-Mażewska I. (2025). Efficacy of Transcranial Direct Current Stimulation (tDCS) on Neuropsychiatric Symptoms in Substance Use Disorder (SUD)-*Journal of Clinical Medicine*, tom 13, zeszyt nr 24, s. 1-26; <http://dx.doi.org/10.3390/jcm13247793>.

Ramik-Mażewska I. (2025). Ubóstwo relacyjne jako kategoria badawcza społecznej nieobecności osób z niepełnosprawnością intelektualną (na przykładzie osób z lekkim stopniem niepełnosprawności intelektualnej), „*Niepełnosprawność i Rehabilitacja*”, tom 94, nr 2, s. 9-21.

Ramik-Mażewska I. (2025). On the challenges of inclusive education, or how to tell a child about disability, „*Lubelski Rocznik Pedagogiczny*”, vol. 24, nr 1, s. 171-183.

Zaorska M. (2025). Działania Pełnomocnika oraz Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych z uwzględnieniem kwestii (z)realizowanych projektów wsparcia osób z

niepełnosprawnościami oraz orzekania o poziomie wsparcia (kontekst historyczny i stan aktualny), „Niepełnosprawność. Dyskursy Pedagogiki Specjalnej”, UG, nr 54, 2025, s. 212-236 (ISSN 2080-9476; e-ISSN 2544-0519).

Zaorska M. (2025). Działania Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i wsparcia społeczno-zawodowego osób z niepełnosprawnościami (perspektywa historyczna i stan obecny), „Resocjalizacja Polska”, nr 29, 2025, s. 23-37 - ISSN: 2081-3767 (Print), ISSN: 2392-2656 (Online) – DOI: 10.15290/pjsr.2025.29.03.

Rozdziały w monografiach:

Gajdzica, Z. (2025). Stanowisko pedagoga specjalnego w placówce ogólnodostępnej – wprowadzenie do jego roli i koncepcji organizowania zadań. W: Stanowisko pedagoga specjalnego w placówce ogólnodostępnej – nowe wyzwania/pierwsze doświadczenia, pod red. Z. Gajdzicy, E. Widawskiej, Wydawnictwo ATH, Kraków, s. 9-26, <https://doi.org/10.59862/x7d9k2m4-01>.

Janiszewska-Nieścioruk Z. (2025). Kluczowa rola rodziny i rówieśników w edukacji językowej dzieci/ucniów o zróżnicowanych potrzebach (współautorka Nieścioruk J.). W: Osoby z niepełnosprawnościami i o zróżnicowanych potrzebach. Przestrzenie życia i wsparcia, 2025, Z. Janiszewska-Nieścioruk (red.), Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra, s. 83--95, DOI: 10.59444/uz.978837842593.

Marcinkowska B., Aksamit D., Rola J. (2025). Filary przyszłości. Pedagogika zdolności, nowe technologie i rozwój akademicki, B. Marcinkowska, M.M. Trzcńska-Król, J. Łukasiewicz-Wieleba (red.), Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej, Warszawa, s. 489–505, ISBN 978-83-67721-76-9.

Marcinkowska B., Aksamit D. (2025/2026). Niepełnosprawność intelektualna między dyskursem medycznym a społecznym. W: Niepełnosprawność intelektualna w dyskursach społecznych. Wielospecjalistyczna diagnoza funkcjonalna osób z niepełnosprawnością intelektualną w kontekście edukacyjnym, T. Pietras, D. Podgórska-Jachnik, K. Sipowicz, A. Witusik, A. Mosiołek (red.), Wydawnictwo Continuo, Wrocław, t. 2, s. 615–633.

Parys K., Olszewski S. (2025). Zadania pedagoga szkolnego i pedagoga specjalnego w świetle przepisów prawa oświatowego i praktyki szkolnej – obszary wspólne i odrębne. W: Osoby z niepełnosprawnościami i o zróżnicowanych potrzebach: przestrzenie życia i wsparcia, red. Zdzisława Janiszewska - Nieścioruk, s. 29 - 46, <https://zbc.uz.zgora.pl/repozytorium/dlibra/publication/103153/edition/88456/content>.

Zaorska M. (2025). Sytuacja dorosłych osób z niepełnosprawnościami przebywających pod opieką domu pomocy społecznej (ze szczególnym uwzględnieniem osób z niepełnosprawnością wzroku). W: Osoby z niepełnosprawnościami i o zróżnicowanych potrzebach. Przestrzenie życia i wsparcia, pod red. Zdzisławy Janiszewskiej-Nieścioruk, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra, 2025, s. 143-155 (ISBN 978-83-7842-593-9, DOI <https://doi.org/10.59444/uz.9788378425939>).

Zaorska M. (2025). Sytuacja dorosłych osób z niepełnosprawnościami przebywających pod opieką domu pomocy społecznej (ze szczególnym uwzględnieniem osób z

niepełnosprawnością wzroku). W: Osoby z niepełnosprawnościami i o zróżnicowanych potrzebach. Przestrzenie życia i wsparcia, pod red. Zdzisławy Janiszewskiej-Nieścioruk, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra, 2025, s. 143-155 (ISBN 978-83-7842-593-9, DOI <https://doi.org/10.59444/uz.9788378425939>).

Redakcje/współredakcje monografii:

Gajdzica, Z., Widawska, E. (red.), (2025). Stanowisko pedagoga specjalnego w placówce ogólnodostępnej – nowe wyzwania / pierwsze doświadczenia, Wydawnictwo ATH, Kraków, ss. 165, ISBN 978-83-68278-04-0; DOI: <https://doi.org/10.59862/x7d9k2m4>.

Janiszewska-Nieścioruk Z. (red.) (2025). Osoby z niepełnosprawnościami i o zróżnicowanych potrzebach. Przestrzenie życia i wsparcia, pod red. Zdzisławy Janiszewskiej-Nieścioruk, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra, 2025, ss. 224 (ISBN 978-83-7842-593-9, DOI: 10.59444/uz.9788378425939; https://pers.uz.zgora.pl/skep-szukaj?wp_szukaj_fr=wz-17134).

Monografie autorskie/współautorskie:

Aksamit, D., Gumienny, B., Marcinkowska, B., Rogozińska, K., Wiktor, P. J., Wrona, S., & Zima-Parjaszewska, M. (2025). Niezależne życie osób z głęboką niepełnosprawnością intelektualną (pierwsze). Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej. <https://sowa.aps.edu.pl/document/247151>.

Marcinkowska, B., Trzcińska-Król, M. M., & Łukasiewicz-Wieleba, J. (2025). *Filary przyszłości. Pedagogika zdolności, nowe technologie i rozwój akademicki*. Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej.

Zaorska M. (2025). Inkluzja edukacyjna z perspektywy pedagogiki specjalnej (wybrane zagadnienia), Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Olsztyn 2025 (ISBN - 978-83-8100-432-9).

Inne publikacje:

Zaorska M. (2025). Redakcja naukowa nr 1/2025 (styczeń-luty) czasopisma „Forum Logopedy” – Postępowanie terapeutyczne przy wybranych rzadkich zespołach genetycznych.

VIII. Aktywność międzynarodowa:

- współpraca Sekcji Pedagogiki Specjalnej KNP PAN z Instytutem Pedagogiki Specjalnej i Psychologii im. Mikołaja Jarmolenko Narodowej Akademii Nauk Pedagogicznych Ukrainy, między innymi w zakresie wsparcia działań Instytutu Pedagogiki Specjalnej i Psychologii na rzecz wdrażania edukacji inkluzyjnej na Ukrainie (szczególnie z dr hab. Jurijem Szewczenko),

- współpraca prof. dr hab. Andrzeja Twardowskiego – członka Sekcji Pedagogiki Specjalnej KNP PAN z International Society for Early Intervention, University of Washington in Seattle,

- dr hab., prof. APS Ewa Kulesza – konsultacje naukowe dwóch doktorantów z Kazachstanu

w Abai Kazakh National Pedagogical University, Almaty, Kazachstan, współpraca z Radą dyscypliny (Pedagogika specjalna) Kazachskiego Narodowego Pedagogicznego Uniwersytetu im. Abaja w Almaty (udział w przedobronach i obronach doktorantów).